

M. Đ. Učur, I. Krišto, C. Kovač*

OPĆA NAČELA ZAKONODAVSTVA EU-a O ZAŠTITI ZDRAVLJA I SIGURNOSTI NA RADU

UDK 340.137(061.1EU):331.45

PRIMLJENO: 14.3.2022.

PRIHVAĆENO: 24.8.2022.

Ovo djelo je dano na korištenje pod Creative Commons Attribution 4.0 International License

SAŽETAK: Načela radnog prava, a time i prava sigurnosti na radu i zaštite zdravlja radnika na radu, temelj su pravnim vrelima koja uređuju pitanja i odnose u tom području. Uz univerzalne pravne norme, posebnu ulogu imaju pravni propisi koji čine europsko pravo zaštite na radu (primarnog¹ i sekundarnog² karaktera) kao dio pravne stečevine EU-a (acquis communautaire³). Kao zakonodavac u EU tu su Europski parlament i Vijeće EU-a (dok pravo zakonodavne inicijative „pripada“ Europskoj komisiji) što je osobito istaknuto u sekundarnim vrelima prava (direktivama, uredbama, odlukama i sporazumima). Obveze države članice EU-a su da „preuzme“ određene direktive u svoj pravni sustav i da „ostvari cilj zadan direktivama“. Pri tome su načela ispred pravne norme, u pravnoj normi i u primjeni (i zaštiti) pravne norme. Uvijek, u stvaranju, primjeni i zaštiti pravne norme (u hipotezi, dispoziciji i sankciji) „stoji“ načelo. To se u svemu odnosi i na zakonodavstvo EU-a i na nacionalno zakonodavstvo o zaštiti na radu. Temeljna načela „postavila“, je Direktiva 1989/391/EEC, koja su prenesena u brojne („pojedinačne“) direktive („kćeri“) i druge kojima se uređuje zaštita na radu (specifične mjere, sredstva, djelatnosti, aktivnosti i drugo). U sadržaju ovog rada posebni dio odnosi se na usklađenost zakonodavstva Republike Hrvatske s direktivama EU-a u području zaštite na radu.

Ključne riječi: zakonodavstvo, EU, sigurnost na radu, zaštita zdravlja, direktive, usklađivanje, zakonodavstvo Republike Hrvatske

UVOD

Europska unija postavlja zakonodavstvo u obliku direktiva, na temelju pravnog temelja utvrđenog u članku 153. Ugovora o funkcioniranju Europske unije⁴.

*Prof. dr. sc. Marinko Đ. Učur, dipl. pravnik, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, (mariko.ucur051@gmail.com), 51000 Rijeka, Hrvatska, dr. sc. Ivana Krišto, dipl. ing. sig., Grad Zagreb, Trg Stjepana Radića 1, 10000 Zagreb, Hrvatska, Cvetan Kovač, bacc. ing. sec., bacc. ing. traff., ESSE - Europsko društvo inženjera sigurnosti, 10000 Zagreb, Hrvatska.

¹Primarno pravo čine osnivački ugovori i opća načela prava. Tu su uključeni i svi dodaci, protokoli, konvencije i izjave uz pojedine ugovore.

²Sekundarno pravo čine pravni akti institucije EU-a i međunarodni sporazumi kojima se uređuju međusobni odnosi EU-a i drugih međunarodnih organizacija ili trećih država.

Direktive, odnosno smjernice, su pravni akti Europske unije kojima se usklađuju pravni poredci država članica. Ubrajaju se u sekundarne izvore prava, budući da ih donose institucije Europske unije na temelju ovlasti koje su im dane osnivačkim ugovorima.

³Pravna stečevina Europske unije (francuski *acquis communautaire*) naziv je koji se odnosi na cjelokupno dosad akumulirano pravo EU-a, odnosno na skup pravnih normi i odluka koje obvezuju sve zemlje članice unutar Europske unije. Svaka država koja želi pristupiti u članstvo EU-a mora prihvatiti osnivačke ugovore i druge sadržaje izvedene iz ugovora i uskladiti svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU-a.

⁴Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=celex:12016ME/TXT>

Institucije Europske unije⁵, u skladu s načelima proporcionalnosti i supsidijarnosti te ovlastima koja su im dana osnivačkim ugovorima, donose pravne akte koji za cilj imaju harmonizaciju pravnih poredaka država članica. Time se postiže bolje funkcioniranje zajedničkog tržišta Europske unije.

Sekundarni izvori prava su: uredbe (*regulations*), direktive (*directives*), odluke (*decisions*), preporuke (*recommendations*) i mišljenja (*opinions*), a donosi ih Europski parlament, djelujući zajedno s Vijećem.

Uredbe i direktive najvažniji su izvori prava Europske unije, budući da uvijek imaju obvezujućih karakter i uvijek su upućene državama članicama. Međutim, za razliku od uredbi koje su u potpunosti izravno primjenjive, direktive obvezuju u pogledu rezultata koji se mora ostvariti.

Dakle, direktive obvezuju države članice kojima su upućene, što se tiče ciljeva koje treba ostvariti, a nacionalnim vlastima ostavljaju slobodu izbora načina i sredstva koje će upotrijebiti kako bi se postigao zadani cilj.

Svrha direktive nije osiguranje jedinstvenog prava Unije, kao što je to slučaj kod uredbi. Činjenica da Unija dopušta državama da na način koji smatraju prikladnim ostvare ciljeve koji su određeni direktivama, govori da su direktive usmjerene na usklađivanje prava država članica, uz poštovanje raznolikosti nacionalnih tradicija i struktura.

Direktiva, dakle, neće zamijeniti zakone država članica, već pred njih stavlja obvezu da prilagode svoje nacionalno pravo u skladu s odredbama Unije. Na razini EU-a direktivom se utvrđuju ciljevi koje države članice, kojima je direktiva upućena, trebaju postići u određenom razdoblju. To razdoblje, od donošenja direktive do trenutka

kada će se zaista primjenjivati u svim državama članicama, naziva se implementacijski rok.

Moguće je da pravni sustav države članice već ostvaruje ciljeve određene direktivom i u tom slučaju država je dužna samo održati takav propis na snazi. Mnogo je češća situacija da su države dužne ciljeve postavljene na razini EU-a prenijeti u stvarne zakonske odredbe. Iako u načelu države članice imaju slobodu odrediti oblik i metode koje će primijeniti pri transpoziciji svojih obveza donesenih na razini EU-a u svoje nacionalno zakonodavstvo, kriteriji Unije koriste se da bi se ocijenilo je li to učinjeno u skladu s pravom Unije.

Opće je načelo da je potrebno prava i obveze koje proizlaze iz direktive transponirati u nacionalno zakonodavstvo s dovoljno jasnoće i sigurnosti kako bi se građanima Unije omogućilo da se na njih pozovu. To najčešće uključuje prihvaćanje obveznih odredaba nacionalnog prava ili ukidanje odnosno izmjenu i dopunu postojećih propisa.

Ako država članica ne poduzme potrebne mjere kako bi nacionalno zakonodavstvo ostvarivalo ciljeve direktive, Komisija protiv nje može pokrenuti postupak pred Sudom pravde kako bi je obvezala da uskladi nacionalne propise s direktivom. Isti postupak bit će pokrenut i protiv države koja, iako je izmijenila nacionalno zakonodavstvo, nije ostvarila ciljeve određene direktivom.

Vlada Republike Hrvatske donijela je 2011. godine prvu Odluku o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije, koju je kasnije, 2017. godine, zamijenila novom Odlukom o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije, u kojoj se posebno ističe propisivanje obveze navođenja naziva pravnih akata Europske unije s kojima se usklađuje prijedlog propisa u zasebnom članku u prvoj glavi (opće ili osnovne odredbe) predmetnog prijedloga propisa.

Takva praksa sustavno se uvodi u hrvatsko zakonodavstvo slijedom obveze koja za države članice proizlazi izravno iz teksta direktiva Europske unije, a u skladu s postupkom donošenja propisa, kojima se provodi obveza iz pojedine direktive, države članice moraju osigurati pozivanje na tu odgovarajuću direktivu Europske unije prilikom službene objave propisa.

⁵Ovlasti, nadležnosti i postupci institucija EU-a utvrđeni su osnivačkim ugovorima EU-a, a oni su: Ugovor o funkcioniranju Europske unije (1957.) i Ugovor o Europskoj uniji (1992.). Relativno nedavno Ugovorom iz Lisabona (2007.) uvedene su određene izmjene i dopune njihovih nadležnosti. Četiri glavne institucije EU-a (Europski parlament, Europsko vijeće, Vijeće Europske unije, Europska komisija), sa svojim različitim funkcijama, blisko surađuju kako bi utvrdile program EU-a te pokrenule i uskladile izradu zakonodavstva EU-a. U načelu, Komisija predlaže nove propise, a donose ih Parlament i Vijeće Europske unije. Zatim ih provode države članice, a Komisija osigurava pravilnu primjenu tih propisa.

SUSTAV ZAKONODAVSTVA EU-a O ZAŠTITI ZDRAVLJA I SIGURNOSTI NA RADU

Sustav zakonodavstva EU-a o zaštiti na radu

Zakonodavac EU uspostavio je sustav temeljnih načela upravljanja sigurnošću i zdravljem koje države članice moraju prenijeti u nacionalno pravo. Stoga su načela primjenjiva u svim državama članicama Europske unije. U 2017. godini sigurnost i zdravlje radnika prepoznato je kao jedno od ključnih načela u preporuci Komisije o stupu socijalnih prava.⁶

Najvažniji pravni akt je Europska okvirna direktiva (1989/391/EEC)⁷, koja utvrđuje opća načela upravljanja sigurnošću i zdravljem, kao što su odgovornost poslodavca, prava i dužnosti radnika, korištenje procjena rizika za kontinuirano poboljšanje procesa tvrtke te zastupanje zdravlja i sigurnosti na radnom mjestu.

Europska unija donosi direktive iz područja sigurnosti i zdravlja na radu na temelju pravnog temelja članka 153. Ugovora o funkcioniranju Europske unije⁸. Europske direktive transponiraju u nacionalno zakonodavstvo svake države članice. Europske direktive o zaštiti na radu postavljaju minimalne standarde za zaštitu radnika. Države članice mogu prekoračiti te standarde prilikom prenošenja direktiva, ali ne smiju sniziti postojeće. Upravo Direktiva Vijeća 1989/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu (općenito nazivana "Okvirna direktiva") navodi da nema opravdanja za smanjenje postojećih razina zaštite u pojedinoj državi članici⁹.

⁶Europska komisija (2017.), Preporuka Komisije (EU) 2017/761 od 26. travnja 2017. o Europskom stupu socijalnih prava. Preuzeto 25. veljače 2021. sa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:32017H0761>

⁷<https://eurex.europa.eu/search.html?scope=EURLEX&text=1989%2F391%2FEEC&lang=en&type=quick&qid=1639732320874>

⁸EU – Europska unija, *Ugovor o funkcioniranju Europske unije*. Lisabon 2007., Konsolidirana verzija od 30. ožujka 2010. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=OJ%3AC%3A2010%3A083%3ATOC>

⁹EU – Europska unija, Direktiva Vijeća od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu (89/391/EEC), Konsolidirana verzija prema 3./2008, SL L 391. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A01989L0391-20081211>

Zakonodavstvo EU uspostavilo je homogen sustav temeljnih načela upravljanja zaštitom zdravlja na radu. Ova načela upravljanja primjenjiva su u cijeloj EU, dok je prije svaka država članica EU-a imala vlastiti sustav za reguliranje zaštite na radu.

Direktiva vijeća 1989/391/EEC - "Okvirna" direktiva

Direktiva 1989/391/EEC često se naziva "Okvirna direktiva" i "temeljni zakon" o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu u EU; osnovala je instrument procjene rizika u europskom zakonodavstvu u području zaštite na radu, koji je, kada je prihvaćen 1989. godine, bio revolucionarno načelo za pravne sustave i sustave upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnošću na radu mnogih zemalja. Okvirna direktiva se stoga može smatrati prekretnicom za mjere prevencije na radnom mjestu, metodologije procjene rizika na radu i sigurnosti na radu.

Prema Coenu (2013.)¹⁰ i Vogelu (1994.)¹¹ dalje važne odredbe Direktive su:

- Uspostavljanje jednake razine sigurnosti i zaštite zdravlja na radu za dobrobit svih radnika. Međutim, izuzete su određene javne i vojne službe te samozaposleni.
- Pripisivanje odgovornosti poslodavcima za sprječavanje oštećenja zdravlja radnika na radu; obvezujući poslodavce da poduzmu odgovarajuće mjere kako bi rad bio sigurniji i zdraviji.
- Definiranje uloge i ključnih elemenata procjene rizika, kao što su identifikacija opasnosti, sudjelovanje radnika, donošenje adekvatnih mjera (s prioritetom eliminacije rizika na izvoru), dokumentacija i periodična ponovna procjena.
- S novom obvezom procesa prevencije u poduzećima, Direktiva implicitno postavlja pitanje novih oblika upravljanja sigurnošću i zdravljem u sklopu općih procesa upravljanja.

¹⁰Coen, M.: Članak 153 AEUV, br. 11 ff. U: Lenz, C.-O. und Borchardt, K.-D. (Izd. 2013.): EU-Verträge. 6. izdanje, Köln, 2013.

¹¹Vogel, L.: Prevencija na radnom mjestu, početni pregled kako se provodi Okvirna direktiva unije iz 1989., str. 89 i dalje, 332 i dalje. Bruxelles, 1994.

Okvirna direktiva stoga se može smatrati prekretnicom za mjere prevencije na radnom mjestu Metodologije procjene rizika na radu i sigurnosti na radu. Daljnje važne odredbe Direktive su^{12, 13}:

- Uspostavljanje jednake razine sigurnosti i zdravlja za dobrobit svih radnika. Međutim, izuzeti su radnici koji obavljaju kućne poslove, određene javne i vojne službe te samozaposleni.
- S novom obvezom procesa prevencije u poduzećima, Direktiva implicitno postavlja pitanje novih oblika upravljanja sigurnošću i zdravljem u sklopu općih procesa upravljanja.

Pojedinačne direktive o zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu

Pojedinačne direktive o zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu ponekad se nazivaju i 'kćeri direktive', (Tablica 1) koje postavljaju načela i instrumente Okvirne direktive u pogledu specifičnih opasnosti na radu (npr. izloženost opasnostima, štetnostima i naporima), pojedinačnih zadataka (npr. ručno rukovanje teretima, rad sa zaslonima), različita radna mjesta s povećanim rizikom (npr. privremena radilišta, rudarske industrije, ribarska plovila) te razmatra kako ti čimbenici utječu na posebno osjetljive skupine radnika, kao što su maloljetnici, trudnice i dojilje.

Članak 16. stavak 3. Okvirne direktive navodi da se njezine opće odredbe u cijelosti primjenjuju na sva područja obuhvaćena svakom pojedinačnom Direktivom¹⁴.

Tablica 1. Pregled pojedinačnih direktiva u skladu sa člankom 16. stavka 1. Okvirne direktive 1989/391/EEZ

Table 1. Overview of individual directives in accordance with Article 16 Paragraph 1 of the Framework Directive 1989/391/EEC

Direktiva (u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)	Opis direktive	Cilj direktive
1989/654/EEZ	Direktiva 1989/654/EEZ o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za mjesto rada (prva pojedinačna direktiva) ¹⁵	Cilj ove Direktive je uvesti minimalne mjere namijenjene poboljšanju radnog okruženja, kako bi se jamčio bolji standard sigurnosti i zaštite zdravlja
2009/104/EZ	Direktiva 2009/104/EZ o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim standardima za sigurnost zdravlja radnika pri uporabi radne opreme na radu kojom je ukinuta Direktiva 89/655/EEC (druga pojedinačna direktiva) ¹⁶	Ova Direktiva definira minimalnu sigurnost i zdravstvene zahtjeve za sigurnost i zdravlje radnika pri uporabi radne opreme na radnom mjestu
1989/656/EEC	Direktiva 1989/656/EEC o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima za korištenje osobne zaštitne opreme od strane radnika na radnom mjestu (treća pojedinačna direktiva) ¹⁷	Ova Direktiva utvrđuje minimalne zahtjeve za procjenu, odabir i ispravnu uporabu osobne zaštitne opreme
1990/269/EEZ	Direktiva 1990/269/EEZ o minimumu zdravstvenih i sigurnosnih uvjeta pri ručnom prenošenju tereta u slučajevima kad postoji opasnost osobito od ozljeda leđa radnika (četvrta pojedinačna direktiva) ¹⁸	Ova Direktiva osigurava da su radnici zaštićeni od rizika uključenih u ručno rukovanje teškim teretima, posebno pridonose prevenciji mišićno-koštanih poremećaja
1990/270/EEZ	Direktiva 1990/270/EEZ o minimalnim zahtjevima u pogledu sigurnosti i zaštite zdravlja pri radu sa zaslonima (peta pojedinačna direktiva) ¹⁹	Cilj ove Direktive je provedba specifičnih minimalnih mjera za osiguranje sigurnosti i zdravlja radnika koji koriste zaslonu opremu

¹²Vogel, L.: Prevencija na radnom mjestu, početni pregled kako se provodi Okvirna direktiva unije iz 1989., str. 89 i dalje, 332 i dalje. Bruxelles, 1994.

¹³Coen, M.: Članak 153 AEUV, br. 11 ff. U: Lenz, C.-O. und Borchardt, K.-D. (Izd. 2013.): EU-Verträge. 6. izdanje, Köln, 2013.

¹⁴EU – Europska unija, Direktiva Vijeća od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu.

¹⁵Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:31989L0654>

¹⁶Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32009L0104>

¹⁷Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:31989L0656>

¹⁸Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:31990L0269>

¹⁹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:31990L0270>

2004/37/EZ	Direktiva 2004/37/EZ o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu (šesta pojedinačna direktiva) ²⁰	Ova Direktiva utvrđuje minimalne zahtjeve za zaštitu radnika koji su bili izloženi kancerogenima i mutagenima
2000/54/EZ	Direktiva 2000/54/EZ o zaštiti radnika od rizika povezanih s izlaganjem biološkim agensima na radu (sedma pojedinačna direktiva) ²¹	Ova Direktiva osmišljena je da uspostavi posebne minimalne zahtjeve osmišljene da jamče bolji standard sigurnosti i zdravlja radnika izloženih biološkim agensima na radu
1992/57/EEZ	Direktiva 1992/57/EEZ o primjeni minimalnih sigurnosnih i zdravstvenih uvjeta na privremenim ili pokretnim gradilištima (osma pojedinačna direktiva)	Ova Direktiva ima za cilj promicanje boljih radnih uvjeta u građevinskom sektoru
1992/58/EEZ	Direktiva 1992/58/EEZ o minimalnim zahtjevima za postavljanje sigurnosnih znakova i/ili znakova za zaštitu zdravlja na radu (deveta pojedinačna direktiva) ²²	Ova Direktiva uvodi usklađeni sustav sigurnosnih znakova koji će pomoći smanjenju rizika od ozljeda na radu i profesionalnih bolesti
1992/85/EEC	Direktiva 1992/85/EEC o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnica i radnica koje su nedavno rodile ili doje (deseta pojedinačna direktiva) ²³	Ova Direktiva utvrđuje smjernice za procjenu rizika povezanih s određenim radnim zadacima, pokretima i položajima (npr. dizanje teških tereta, rukovanje teretom, noćni rad), povezano s izloženošću opasnostima, štetnostima i naporima koji se smatraju posebno opasnim za trudnice ili dojilje i njihovo dijete
1992/91/EEZ	Direktiva 1992/91/EEZ o minimalnim zahtjevima za poboljšanje sigurnosti i zdravstvene zaštite radnika u industrijama vađenja minerala bušenjem (jedanaesta pojedinačna direktiva) ²⁴	Cilj ove Direktive je poboljšati sigurnosne i zdravstvene uvjete radnika u rudarskim industrijama koje se bave istraživanjem za eksploataciju minerala putem bušotina (na kopnu i moru), s rizikom većim od prosječnog
1992/104/EEZ	Direktiva 1992/104/EEZ o minimalnim zahtjevima za poboljšanje sigurnosti i zdravstvene zaštite radnika u površinskoj i podzemnoj industriji vađenja minerala (dvanaesta pojedinačna direktiva) ²⁵	Ova Direktiva prvenstveno ima za cilj poboljšati sigurnost i zaštitu zdravlja radnika u površinskoj i podzemnoj rudarskoj industriji koja se smatra sektorom gdje je povećan rizik za zdravlje radnika
1993/103/EZ	Direktiva 1993/103/EZ o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima pri radu na ribarskim brodovima (trinaesta pojedinačna direktiva) ²⁶	Ova Direktiva utvrđuje minimalne praktične mjere s ciljem poticanja poboljšanja zdravlja i sigurnosti radnika na ribarskim plovilima
1998/24/EZ	Direktiva 1998/24/EZ o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika na radu od rizika povezanih s kemijskim sredstvima (četnaesta pojedinačna direktiva) ²⁷	Cilj ove Direktive je utvrditi minimalne zahtjeve za zaštitu radnika od rizika za njihovu sigurnost i zdravlje koji nastaju ili će vjerojatno nastati zbog učinaka kemijskih sredstava koji su prisutni na radnom mjestu ili kao rezultat bilo koje radne aktivnosti koja uključuje kemijska sredstva

²⁰Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32004L0037>

²¹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32000L0054>

²²Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:31992L0058>

²³Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:31992L0085>

²⁴Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:31992L0091>

²⁵Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:31992L0104>

²⁶Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:31993L0103>

²⁷Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:31998L0024>

1999/92/EZ	Direktiva 1999/92/EZ o minimalnim zahtjevima za poboljšanje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika potencijalno izloženih riziku od eksplozivnih atmosfera (petnaesta pojedinačna direktiva) ²⁸	Ova Direktiva uspostavlja i usklađuje minimalne zahtjeve za poboljšanje sigurnosti i zdravstvene zaštite radnika potencijalno ugroženih od eksplozivnih atmosfera
2002/44/EZ	Direktiva 2002/44/EZ o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima u odnosu na izloženost radnika rizicima uzrokovanim fizikalnim čimbenicima - vibracije (šesnaesta pojedinačna direktiva) ²⁹	Ova Direktiva ima za cilj poboljšati zaštitu radnika od rizika koji proizlaze iz izloženosti mehaničkim vibracijama postavljanjem minimalnih zahtjeva u pogledu zaštite zdravlja i sigurnosti od vibracija
2003/10/EZ	Direktiva 2003/10/EZ o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima u odnosu na izloženost radnika rizicima koji proizlaze iz fizičkih čimbenika (buke) (sedamnaesta pojedinačna direktiva) ³⁰	Ova Direktiva utvrđuje minimalne zahtjeve za zaštitu radnika od rizika koji proizlaze iz izloženosti buci, a posebno rizika za sluh
2006/25/EZ	Direktiva 2006/25/EZ o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima s obzirom na izloženost radnika rizicima uzrokovanim fizikalnim čimbenicima - umjetno optičko zračenje (devetnaesta pojedinačna direktiva) ³¹	Ova Direktiva utvrđuje minimalne usklađene zahtjeve za zaštitu radnika od rizika koji proizlaze iz izloženosti umjetnom optičkom zračenju
2013/35/EU	Direktiva 2013/35/EU o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima u odnosu na izloženost radnika rizicima uzrokovanim fizikalnim čimbenicima -elektromagnetska polja (dvadeseta pojedinačna direktiva) ³²	Ova Direktiva je 20. pojedinačna Direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktiva 89/391/EEC i ukida Direktivu 2004/40/EZ o elektromagnetskim poljima koja je nekada bila osamnaesta pojedinačna Direktiva . Utvrđuje minimalne zahtjeve koji se odnose na zaštitu radnika od rizika koji proizlaze iz izloženosti elektromagnetskim poljima i valovima ³³

Izvor: <https://osha.europa.eu/hr/safety-and-health-legislation/european-directives>

OSTALE DIREKTIVE RELEVANTNE ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA I SIGURNOSTI NA RADU U EU

Sustav sigurnosti i zaštite zdravlja radnika upotunjuju i druge specifičnije direktive (*lex specialis*), koje su djelomično (i kronološki) prikazane u nastavku, a odnose se na:

radno mjesto (mjesto rada), radnu opremu, znakove sigurnosti, osobnu zaštitnu opremu (Tablica 2)

- izloženost kemijskim štetnostima (Tablica 3)
- izloženost fizikalnim štetnostima (Tablica 4)
- izloženost biološkim štetnostima (Tablica 5)
- radno opterećenje, ergonomiju i psihosocijalne rizike (Tablica 6)
- odredbe koje se odnose na specifične sektore (djelatnosti) i radnike (Tablica 7)

Pravni temelj spomenutih direktiva također je čl. 153. UFEU- a³⁴.

²⁸Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:31999L0092>

²⁹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32002L0044>

³⁰Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32003L0010>

³¹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32006L0025>

³²Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32013L0035>

³³Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32004L0040>

³⁴EU – Europska unija, Ugovor o funkcioniranju Europske unije. Lisabon 2007., Konsolidirana verzija od 30. ožujka 2010.

Tablica 2. Direktive (*lex specialis*) koje se odnose na radno mjesto (mjesto rada), radnu opremu, sigurnosne znakove, osobnu zaštitnu opremu**Table 2. Directives (*lex specialis*) relating to the workplace (place of work), work equipment, safety signs, personal protective equipment**

Godina	Direktiva
1985.	Direktiva 85/374/EEC ³⁵ - odgovornost za neispravne proizvode od 25. srpnja 1985. o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredbi država članica o odgovornosti za neispravne proizvode.
1989.	Direktiva 89/654/EEC ³⁶ - zahtjevi radnog mjesta od 30. studenog 1989. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za mjesto rada (prva pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) Direktiva 89/656/EEC - uporaba osobne zaštitne opreme od 30. studenog 1989. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima za korištenje osobne zaštitne opreme od strane radnika na radnom mjestu (treća pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).
1992.	Direktiva 92/58/EEC ³⁷ - sigurnosni i/ili zdravstveni znakovi od 24. lipnja 1992. o minimalnim zahtjevima za osiguravanje sigurnosnih i/ili zdravstvenih znakova na radu (deveta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).
1999.	Direktiva 99/92/EC ³⁸ - rizici od eksplozivnih atmosfera od 16. prosinca 1999. o minimalnim zahtjevima za poboljšanje sigurnosti i zdravstvene zaštite radnika potencijalno ugroženih od eksplozivnih atmosfera (15. pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).
2001.	Direktiva 2001/95 EC ³⁹ - sigurnost proizvoda od 3. prosinca 2001. o općoj sigurnosti proizvoda.
2006.	Direktiva 2006/42/EC ⁴⁰ - nova direktiva o strojevima od 17. svibnja 2006.
2009.	Direktiva 2009/104/EC ⁴¹ – uporaba radne opreme od 16. rujna 2009. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za korištenje radne opreme od strane radnika na radu (druga pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ). Direktiva 2009/105/EC ⁴² - jednostavne tlačne posude Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o jednostavnim posudama pod tlakom. Direktiva 2009/142/EC ⁴³ - uređaji koji koriste plinovita goriva Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2009. u vezi s uređajima koji koriste plinovita goriva.
2010.	Direktiva 2010/35/EU ⁴⁴ - prenosiva tlačna oprema od 16. lipnja 2010. o prenosivoj tlačnoj opremi i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 76/767/EEC, 84/525/EEC, 84/526/EEC, 84/527/EEC i 1999/36/EC.
2014.	Direktiva 2014/29/EU ⁴⁵ - jednostavne tlačne posude od 26. veljače 2014. o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na stavljanje jednostavnih posuda pod tlakom na tržište (preinaka). Direktiva 2014/33/EU ⁴⁶ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na dizala i sigurnosne komponente za dizala (preinaka). Direktiva 2014/34/EU ⁴⁷ - oprema i zaštitni sustavi namijenjeni za upotrebu u potencijalno eksplozivnim atmosferama Direktiva 2014/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na opremu i zaštitne sustave namijenjene uporabi u potencijalno eksplozivnim atmosferama (preinaka). Direktiva 2014/68/EU ⁴⁸ - tlačna oprema Direktiva 2014/68/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o usklađivanju zakona država članica koje se odnose na stavljanje opreme pod tlakom na tržište.
2015.	Direktiva (EU) 2015/1535 ⁴⁹ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva.

Izvor: <https://osha.europa.eu/hr/safety-and-health-legislation/european-directives>³⁵Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=celex:31985L0374>³⁶Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=celex:31989L0654>³⁷Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=celex:31992L0058>³⁸Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31999L0092>³⁹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=celex:32001L0095>⁴⁰Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/LSU/?uri=CELEX:32006L0042>⁴¹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX%3A32009L0104>⁴²Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/ALL/?uri=CELEX:32009L0105>⁴³Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex:32009L0142>⁴⁴Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010L0035&from=EN>⁴⁵Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0029>⁴⁶Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A32014L0033>⁴⁷Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0034>⁴⁸Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0068>⁴⁹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A32015L1535>

Tablica 3. Direktive (*lex specialis*) koje se odnose na izloženost kemijskim štetnostima**Table 3. Directives (*lex specialis*) relating to exposure to chemical hazards**

Godina	Direktiva
1991.	Direktiva 91/322/EEC ⁵⁰ - indikativne granične vrijednosti od 29. svibnja 1991. o utvrđivanju indikativnih graničnih vrijednosti provedbom Direktive Vijeća 80/1107/EEC o zaštiti radnika od rizika povezanih s izloženosti kemijskim, fizičkim i biološkim agensima na radu.
1995.	Direktiva 95/50/EC ⁵¹ - provjere cestovnog prijevoza opasnih tvari od 6. listopada 1995. o jedinstvenim postupcima za provjere cestovnog prijevoza opasnih tvari u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).
1998.	Direktiva 98/24/EC ⁵² - rizici povezani s kemijskim agensima na radu od 7. travnja 1998. o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika od rizika povezanih s kemijskim agensima na radu.
2000.	Direktiva 2000/39/EC ⁵³ - indikativne granične vrijednosti profesionalne izloženosti od 8. lipnja 2000. kojom se utvrđuje prvi popis indikativnih graničnih vrijednosti profesionalne izloženosti u provedbi Direktive Vijeća 98/24/EZ o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika od rizika povezanih s kemijskim agensima na radu.
2004.	Direktiva 2004/37/EC ⁵⁴ - karcinogeni ili mutageni na radu od 29. travnja 2004. o zaštiti radnika od rizika povezanih s izloženosti kancerogenima ili mutagenima na radu (šesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).
2006.	Direktiva 2006/15/EC ⁵⁵ - indikativne granične vrijednosti profesionalne izloženosti od 7. veljače 2006. kojom se utvrđuje drugi popis indikativnih graničnih vrijednosti profesionalne izloženosti u provedbi Direktive Vijeća 98/24/EZ i izmjenama direktiva 91/322/EEZ i 2000/39/EZ.
2008.	Direktiva 2008/68/EC ⁵⁶ - unutarnji prijevoz opasnih tvari od 24. rujna 2008. o unutarnjem prijevozu opasnih tvari.
2007.	Direktiva 2007/30/EZ ⁵⁷ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2007. o izmjeni Direktive Vijeća 89/391/EEZ, njezinih pojedinačnih direktiva i direktiva Vijeća 83/477/EEZ, 91/383/EEZ, 92/29/EEZ i 94/33/EZ zbog pojednostavljanja i racionalizacije izvješća o praktičnoj provedbi (SL L 165, 27. 6. 2007.).
2009.	Direktiva 2009/148/EC ⁵⁸ - izloženost azbestu na radu od 30. studenog 2009. o zaštiti radnika od rizika povezanih s izloženosti azbestu na radu (tekst od značaja za EGP). Direktiva 2009/161/EU ⁵⁹ - indikativne granične vrijednosti profesionalne izloženosti od 17. prosinca 2009. o utvrđivanju trećeg popisa indikativnih graničnih vrijednosti profesionalne izloženosti u provedbi Direktive Vijeća 98/24/EZ i o izmjeni Direktive Komisije 2000/39/EZ.
2014.	Direktiva 2014/27/EU ⁶⁰ od 26. veljače 2014. o izmjeni direktiva Vijeća 92/58/EEZ, 92/85/EEZ, 94/33/EZ, 98/24/EZ i Direktive 2004/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća kako bi se uskladile s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 o razvrstavanju, označavanju i pakiranju tvari i smjesa (SL L 65, 5. 3. 2014.).
2017.	Direktiva 2017/164/EU ⁶¹ - indikativne granične vrijednosti profesionalne izloženosti od 31. siječnja 2017. kojom se utvrđuje četvrti popis indikativnih graničnih vrijednosti profesionalne izloženosti u skladu s Direktivom Vijeća 98/24/EZ i izmjenama direktiva Komisije 91/322/EEZ, 2000/39/EZ i 2009/161/EU. Direktiva (EU) 2017/2398 ⁶² Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Direktive 2004/37/EZ o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu (SL L 345, 27. 12. 2017.).
2019.	Direktiva 2019/1831 ⁶³ - indikativne granične vrijednosti profesionalne izloženosti od 24. listopada 2019. kojom se utvrđuje peti popis indikativnih graničnih vrijednosti profesionalne izloženosti u skladu s Direktivom Vijeća 98/24/EZ i izmjenom Direktive Komisije 2000/39/EZ.

Izvor: <https://osha.europa.eu/hr/safety-and-health-legislation/european-directives>

⁵⁰Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A31991L0322>

⁵¹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A31995L0050>

⁵²Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX:31998L0024>

⁵³Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32000L0039>

⁵⁴Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX:32004L0037>

⁵⁵Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A32006L0015>

⁵⁶Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32008L0068>

⁵⁷Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32007L0030>

⁵⁸Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX%3A32009L0148>

⁵⁹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32009L0161>

⁶⁰Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=celex:32014L0027>

⁶¹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32017L0164>

⁶²Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017L2398>

⁶³Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX%3A32019L1831>

Tablica 4. Direktive (*lex specialis*) koje se odnose na izloženost fizikalnim štetnostima**Table 4. Directives (*lex specialis*) relating to exposure to physical hazards**

Godina	Direktiva
2000.	Direktiva 2000/14/EC ⁶⁴ - buka - oprema za korištenje na otvorenom Europskog parlamenta i Vijeća od 8. svibnja 2000. o usklađivanju zakona država članica u vezi s emisijom buke u okoliš opremom za korištenje na otvorenom.
2002.	Direktiva 2002/44/EC ⁶⁵ – vibracije od 25. lipnja 2002. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima u pogledu izloženosti radnika rizicima koji proizlaze iz fizičkih agensa (vibracije); (šesnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).
2003.	Direktiva 2003/10/EC ⁶⁶ – buka od 6. veljače 2003. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima u pogledu izloženosti radnika rizicima koji proizlaze iz fizičkih agensa (buka); (sedamnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).
2006.	Direktiva 2006/25/EC ⁶⁷ - umjetno optičko zračenje od 5. travnja 2006. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima u pogledu izloženosti radnika rizicima koji proizlaze iz fizičkih agensa (umjetna optička zračenja, 19. pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).
2009.	Direktiva 2009/71/Euratom ⁶⁸ - nuklearna sigurnost od 25. lipnja 2009. kojim se uspostavlja okvir Unije za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja.
2013.	Direktiva 2013/35/EU ⁶⁹ - elektromagnetska polja od 26. lipnja 2013. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima u pogledu izloženosti radnika rizicima koji proizlaze iz fizičkih agensa (elektromagnetska polja); (20. pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) i stavljanju izvan snage Direktive 2004/40/EZ. Direktiva 2013/59/Euratom ⁷⁰ - zaštita od ionizirajućeg zračenja od 5. prosinca 2013. o utvrđivanju osnovnih sigurnosnih standarda za zaštitu od opasnosti koje proizlaze iz izlaganja ionizirajućem zračenju i stavljanju izvan snage direktiva 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom/ i 2003. 122/Euratom.

Izvor: <https://osha.europa.eu/hr/safety-and-health-legislation/european-directives>

Tablica 5. Direktiva (*lex specialis*) koja se odnosi na izloženost biološkim štetnostima**Table 5. Directive (*lex specialis*) relating to exposure to biological hazards**

Godina	Direktiva
2004.	Direktiva 2000/54/EC ⁷¹ - biološki agensi na radu Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. o zaštiti radnika od rizika povezanih s izloženošću biološkim agensima na radu (sedma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).

Izvor: <https://osha.europa.eu/hr/safety-and-health-legislation/european-directives>

⁶⁴Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/LSU/?uri=CELEX:32000L0014>

⁶⁵Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=celex:32002L0044>

⁶⁶Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32003L0010>

⁶⁷Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32006L0025>

⁶⁸Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32009L0071>

⁶⁹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32013L0035>

⁷⁰Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32013L0059>

⁷¹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=celex:32000L0054>

Tablica 6. Direktive (*lex specialis*) koje se odnose na propise o radnom opterećenju, ergonomiji i psihosocijalnim rizicima**Table 6. Directives (*lex specialis*) relating to regulations on workload, ergonomics and psychosocial risks**

Godina	Direktiva
1990.	Direktiva 90/269/EEC ⁷² - ručno rukovanje teretom od 29. svibnja 1990. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima za ručno rukovanje teretom gdje postoji opasnost posebno od ozljeda leđa radnika (četvrta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ). Direktiva 90/270/EEC ⁷³ - oprema za zaslone od 29. svibnja 1990. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za rad s opremom za zaslon (peta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).
2000.	Direktiva 2000/79/EC ⁷⁴ - radno vrijeme - civilno zrakoplovstvo od 27. studenog 2000. o Europskom sporazumu o organizaciji radnog vremena mobilnih radnika u civilnom zrakoplovstvu. Zaključeno od strane Udruge europskih zračnih prijevoznika (AEA), Europske federacije prometnih radnika (ETF), Europske udruge za pilotske kabine (ECA), Europske udruge zračnih prijevoznika (ERA) i Međunarodne udruge zračnih prijevoznika (IACA).
2002.	Direktiva 2002/15/EC ⁷⁵ - radno vrijeme - pokretni cestovni prijevoz od 11. ožujka 2002. o organizaciji radnog vremena osoba koje obavljaju djelatnost pokretnog cestovnog prijevoza.
2003.	Direktiva 2003/88/EC ⁷⁶ - radno vrijeme od 4. studenog 2003. o pojedinim aspektima organizacije radnog vremena.
2005.	Direktiva 2005/47/EC ⁷⁷ - mobilni radnici u prekograničnim željezničkim uslugama od 18. srpnja 2005. o Sporazumu između Unije europskih željeznica (CER) i Europske federacije prometnih radnika (ETF) o određenim aspektima radnih uvjeta mobilnih radnika koji obavljaju interoperabilne prekogranične usluge u željezničkom sektoru.
2019.	Direktiva 2019/1158 ⁷⁸ – ravnoteža između poslovnog i privatnog života za roditelje i njegovatelje Direktiva (EU) 2019/1158 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o ravnoteži poslovnog i privatnog života za roditelje i njegovatelje i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2010/18/EU.

Izvor: <https://osha.europa.eu/hr/safety-and-health-legislation/european-directives>

⁷²Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL?uri=CELEX%3A31990L0269>

⁷³Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL?uri=celex:31990L0270>

⁷⁴Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT?uri=CELEX%3A32000L0079>

⁷⁵Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT?uri=celex%3A32002L0015>

⁷⁶Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT?uri=celex%3A32003L0088>

⁷⁷Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT?uri=celex%3A32005L0047>

⁷⁸Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT?uri=CELEX%3A32019L1158>

Tablica 7. Direktive (*lex specialis*) koje se odnose na specifične sektore (djelatnosti) i radnike**Table 7. Directives (*lex specialis*) relating to specific sectors (activities) and workers**

Godina	Direktiva
1991.	Direktiva 91/383/EEC ⁷⁹ - radni odnos na određeno ili na određeno vrijeme od 25. lipnja 1991. kojim se dopunjuju mjere za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu radnika s radnim odnosom na određeno ili privremenom radnom odnosu.
1992.	Direktiva 92/29/EEC ⁸⁰ - liječenje na plovilima od 31. ožujka 1992. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za poboljšani medicinski tretman na plovilima. Direktiva 92/57/EEC ⁸¹ - privremena ili pokretna gradilišta od 24. lipnja 1992. o provedbi minimalnih sigurnosnih i zdravstvenih zahtjeva na privremenim ili pokretnim gradilištima (osma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ). Direktiva 92/85/EEC ⁸² - trudne radnice od 19. listopada 1992. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnica i radnica koje su nedavno rodile ili doje (deseta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ). Direktiva 92/91/EEC ⁸³ - industrija vađenja minerala – bušenje od 3. studenog 1992. o minimalnim zahtjevima za poboljšanje sigurnosti i zdravstvene zaštite radnika u industrijama vađenja minerala bušenjem (jedanaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ). Direktiva 92/104/EEC ⁸⁴ - industrije vađenja minerala od 3. prosinca 1992. o minimalnim zahtjevima za poboljšanje sigurnosti i zdravstvene zaštite radnika u površinskoj i podzemnoj industriji vađenja minerala (dvanaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).
1993.	Direktiva 93/103/EC ⁸⁵ - rad na ribarskim plovilima od 23. studenog 1993. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za rad na ribarskim plovilima (trinaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).
1994.	Direktiva Vijeća 94/33/EZ ⁸⁶ od 29. lipnja 1994. o zaštiti mladih ljudi na radu (SL L 216, od 20. 8. 1994.).
1996.	Direktiva 96/71/EZ ⁸⁷ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okvir pružanja usluga.
1999.	Direktiva 1999/63/EC ⁸⁸ - radno vrijeme pomoraca od 21. lipnja 1999. o Sporazumu o organizaciji radnog vremena pomoraca koji su sklopili Udruženje brodovlasnika Europske unije (ECSA) i Federacija sindikata prometnih radnika u Europskoj uniji (FST) - Prilog: Europski sporazum o organizaciji radnog vremena pomoraca.
2000.	Direktiva 2000/78/EC ⁸⁹ - jednak tretman od 27. studenog 2000., kojim se uspostavlja opći okvir za jednak tretman pri zapošljavanju i zanimanju.
2002.	Direktiva 2002/14/EC ⁹⁰ – informiranje i savjetovanje zaposlenika od 11. ožujka 2002. kojim se uspostavlja opći okvir za informiranje i savjetovanje zaposlenika u Europskoj uniji.
2003.	Direktiva Vijeća 2003/86/EZ ⁹¹ od 22. rujna 2003. godine o pravu na spajanje obitelji; (SL L 251, 3. 10. 2003.). Direktiva Vijeća 2003/109/EZ ⁹² od 25. studenoga 2003. godine o statusu državljana trećih država koji imaju stalni boravak; (SL L 16, 23. 1. 2004.).

⁷⁹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31991L0383>⁸⁰Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31992L0029>⁸¹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A31992L0057>⁸²Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=celex:31992L0085>⁸³Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31992L0091>⁸⁴Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31992L0104>⁸⁵Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A31993L0103>⁸⁶Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX:31994L0033>⁸⁷Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A31996L0071>⁸⁸Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/1999/63/oj?locale=hr>⁸⁹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=celex:32000L0078>⁹⁰Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=celex:32002L0014>⁹¹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A32003L0086>⁹²Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX%3A32003L0109>

2004.	Direktiva Vijeća 2004/114/EZ ⁹³ od 13. prosinca 2004. godine o uvjetima prihvata državljana trećih država u svrhu studiranja, razmjene učenika, neplaćene izobrazbe ili dobrovoljnog rada; (SL L 375, 23. 12. 2004.). Direktiva Vijeća 2004/81/EZ ⁹⁴ od 29. travnja 2004. godine o odobrenju boravka državljanima trećih zemalja koji su žrtve trgovine ljudima ili im je pružena pomoć da ilegalno imigriraju, a surađuju s nadležnim tijelima; (SL L 261, 6. 8. 2004.).
2005.	Direktiva Vijeća 2005/71/EZ ⁹⁵ od 12. listopada 2005. godine o posebnom postupku za ulazak državljana trećih zemalja u svrhu znanstvenog istraživanja; (SL L 289, 3. 11. 2005.).
2006.	Direktiva 2006/54/EC ⁹⁶ - jednake mogućnosti Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog tretmana muškaraca i žena u pitanjima zapošljavanja i zanimanja.
2007.	Direktiva 2007/30/EZ ⁹⁷ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2007. kojom se mijenja Direktiva Vijeća 89/391/EEZ, njezine pojedinačne direktive i direktive Vijeća 83/477/EEZ, 91/383/EEZ, 92/29/EEZ i 94/33/EZ u odnosu na pojednostavljenje i racionalizaciju izvješća o praktičnoj provedbi (SL L 165, od 27. 6. 2007.).
2007.	Direktiva 2007/59/EC ⁹⁸ - certificiranje strojovođa Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o certificiranju strojovođa koji upravljaju lokomotivama i vlakovima na željezničkom sustavu u Uniji.
2008.	Direktiva 2008/104/EC ⁹⁹ - rad preko agencije za privremeni rad od 19. studenog 2008. o privremenom radu preko agencije.
2009.	Direktiva 2009/13/EZ - Sporazum o Konvenciji o pomorskom radu od 16. veljače 2009. o provedbi Sporazuma o Konvenciji o radu u pomorstvu iz 2006. sklopljenih od strane Udruženja brodovlasnika Europske unije (ECSA) i Europske federacije prometnih radnika (ETF) i o izmjeni Direktive 1999/63/EC. Direktiva 2009/38/EC - Europsko radničko vijeće od 6. svibnja 2009. o osnivanju Europskog radničkog vijeća ili postupku u poduzećima na razini Unije i grupama poduzeća na razini Unije zbog informiranja i savjetovanja zaposlenika.
2010.	Direktiva 2010/32/EU - prevencija ubodnih ozljeda u bolničkom i zdravstvenom sektoru od 10. svibnja 2010. o provedbi Okvirnog sporazuma o prevenciji ubodnih ozljeda u bolničkom i zdravstvenom sektoru koji su sklopili HOSPEEM i EPSU.
2011.	Direktiva 2011/51/EZ od 11. svibnja 2011. godine kojom se dopunjuje Direktiva 2003/109/EZ i proširuje primjena i na korisnike međunarodne zaštite; (SL L 132, 19. 5. 2011.). Direktiva 2011/98/EU od 13. prosinca 2011. Europskog parlamenta i Vijeća o jedinstvenom postupku obrade zahtjeva za izdavanje jedinstvene dozvole za boravak i rad državljanima trećih zemalja na državnom području države članice i o zajedničkom skupu prava za radnike iz trećih zemalja koji zakonito borave u državi članici; (SL L 343, 23. 12. 2011.).
2014.	Direktiva 2014/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja u statusu sezonskih radnika (SL L 94, 28. 3. 2014.). Direktiva 2014/66/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u okviru premještanja unutar društva (SL L 157, 27. 5. 2014.). Direktiva 2014/67/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o provedbi Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga i izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informatičkog sustava unutarnjeg tržišta (»Uredba IMI«); (SL L 159, 28. 5. 2014.).
2017.	Direktiva 2017/159/EU - Konvencija o radu u ribarstvu od 19. prosinca 2016. o provedbi Sporazuma o provedbi Konvencije o radu u ribarstvu, 2007. Međunarodne organizacije rada, sklopljenog 21. svibnja 2012. između Opće konfederacije poljoprivrednih zadruga u Europskoj uniji (Cogeca), Europske federacije prometnih radnika (ETF) i Udruga nacionalnih organizacija ribarskih poduzeća u Europskoj uniji.

Izvor: <https://osha.europa.eu/hr/safety-and-health-legislation/european-directives>

⁹³Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX%3A32004L0114>

⁹⁴Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX%3A32004L0081>

⁹⁵Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=celex:32005L0071>

⁹⁶Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/ALL/?uri=celex:32006L0054>

⁹⁷Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX%3A32007L0030>

⁹⁸Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/ALL/?uri=celex:32007L0059>

⁹⁹Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX%3A32008L0104>

USKLAĐIVANJE ZAKONODAVSTVA RH S DIREKTIVAMA EU-a

Europskim direktivama utvrđene su minimalne norme za osiguravanje sigurnosti i zdravlja radnika na radnom mjestu. Direktive EU-a provode se putem nacionalnih zakonodavstava država članica.

Hrvatska, kao država članica Europske unije, ima obvezu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije. Europska pravna stečevina kontinuirano se razvija, stoga se i nacionalni propisi moraju s njom stalno usklađivati.

Hrvatski sabor, od 1. srpnja 2013. godine, donosi zakone usklađene s pravnom stečevinom u postupku koji je uspostavljen u pretprijetnom razdoblju prema kojem svi prijedlozi zakona kojima se usklađuje hrvatsko zakonodavstvo s europskim nose oznaku „P.Z.E.“ i donose se po hitnom postupku, ako to zatraži predlagatelj.

Sabor donosi godišnji plan usklađivanja zakonodavstva, koji je sastavni dio Vladina programa za preuzimanje i provedbu pravne stečevine i osnovni je dokument u postupku preuzimanja i provedbe prava Europske unije u hrvatsko zakonodavstvo.

Hrvatska je obvezna provoditi postupak notifikacije odnosno pravodobnog izvještavanja Europske komisije o mjerama prijenosa novih direktiva u hrvatsko zakonodavstvo kao i pravilno primjenjivati preuzeto zakonodavstvo.

Pravna stečevina Europske unije dostupna je na hrvatskom jeziku, koji je službeni jezik Unije, kako bi se hrvatskim građanima omogućila jezična ravnopravnost u pristupu europskom zakonodavstvu.

Usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s direktivama Europske unije u području zaštite na radu provodi se u skladu s odlukom Vlade Republike Hrvatske (Odluka o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije).

Ovom Odlukom¹⁰⁰ utvrđuju se postupak i instrumenti za usklađivanje zakonodavstva Repu-

¹⁰⁰Odluka o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom EU-a, N.N., br. 44/2017.

blike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije i obveze stručnih nositelja izrade prijedloga propisa (središnja tijela državne uprave, pravne osobe s javnim ovlastima i druga tijela u pripremi prijedloga propisa kojima se usklađuje zakonodavstvo Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije).

U smislu ove Odluke, propisom se smatraju ustavni zakon, zakonik, zakon, uredba, pravilnik, odluka, tehnički propis te svi drugi propisi kojima se usklađuje zakonodavstvo Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije.

Valja napomenuti kako se usklađivanjem zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije posebno smatra:

- preuzimanje odredbi direktiva i odluka Europske unije u zakonodavstvo Republike Hrvatske i
- osiguravanje pretpostavki za provedbu uredbi i odluka Europske unije.

Ova Odluka primjenjuje se i na propise o izmjenama i dopunama propisa čije odredbe nisu predmetom usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije, ako se izmjene i dopune odnose na odredbe koje su ranije bile predmetom usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije.

USKLAĐENOST PRAVNIH PROPISA RH S DIREKTIVAMA EU-a

Kao što je navedeno u prethodnom poglavlju, usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s direktivama Europske unije u području zaštite na radu provodi se u skladu s odlukom Vlade Republike Hrvatske (Odluka o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije).

Ovom Odlukom utvrđuju se postupak i instrumenti za usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije i obveze stručnih nositelja izrade prijedloga propisa (središnja tijela državne uprave, pravne osobe s javnim ovlastima i druga tijela u pripremi prijedloga propisa kojima se usklađuje zakonodavstvo Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije).

Stručni nositelj (središnja tijela državne uprave, pravne osobe s javnim ovlastima i druga tijela u pripremi prijedloga propisa kojima se usklađuje zakonodavstvo Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije) obavezan je, prilikom izrade prijedloga propisa i instrumenata za usklađivanje zakonodavstva, držati se Uputa za popunjavanje instrumenata za usklađivanje zakonodavstva i za navođenje naziva pravnih akata Europske unije u prijedlozima propisa.

Upute za popunjavanje instrumenata za usklađivanje zakonodavstva i za navođenje naziva pravnih akata Europske unije u prijedlozima propisa, sastavni su dio Priloga III predmetne Odluke o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije.

Upute za navođenje naziva pravnih akata EU-a u prijedlogu propisa¹⁰¹

Nacionalni propisi kojima se u zakonodavstvo države članice Europske unije preuzimaju direktive ili odluke, odnosno kojima se provode uredbe ili odluke Europske unije, sadrže pozivanje na te pravne akte Europske unije (najčešće u uvodnim, osnovnim ili općim odredbama). Takva obveza proizlazi za države članice iz članka 288. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (bivši članak 249. UEZ-a), ali i iz teksta samih direktiva Europske unije, u kojima se u završnim odredbama propisuje obveza za države članice da prilikom službene objave propisa kojim se provodi obveza iz pojedine direktive, osiguraju upućivanje na tu odgovarajuću direktivu Europske unije. Način na koji će država članica osigurati upućivanje na odgovarajuću direktivu ostavljen je na izbor državama članicama. U svakom slučaju, upućivanje mora biti vidljivo prilikom službene objave takvog propisa.

Zbog provođenja navedene obveze u skladu s nomotehničkim pravilima i praksom u zakonodavstvu Republike Hrvatske, nazivi pravnih akata Europske unije s kojima se usklađuje prijedlog propisa navode se u zasebnom članku u uvodnom dijelu prijedloga propisa (opće ili osnovne odredbe, u pravilu je to članak 2., na pet (5) načina, i to kako slijedi:

I. Prilikom navođenja pravnih akata Europske unije čiji se sadržaj preuzima prijedlogom propisa (direktive, odluke), u zasebnom članku prijedloga propisa koristi se sljedeći ujednačeni izričaj:

»Ovim zakonom (pravilnikom, uredbom, odlukom ili drugim podzakonskim propisom) u hrvatsko zakonodavstvo preuzimaju se sljedeći akti Europske unije:...«

II. Prilikom navođenja pravnih akata Europske unije čija se provedba osigurava prijedlogom propisa (uredbe, odluke), u zasebnom članku prijedloga propisa koristi se sljedeći ujednačeni izričaj:

»Ovi zakonom (pravilnikom, uredbom, odlukom ili drugim podzakonskim propisom) osigurava se provedba sljedećih akata Europske unije:...«

III. Nazivi pravnih akata Europske unije navode se u prijedlogu propisa u prijevodu na hrvatskom jeziku i sadrže sljedeće elemente: vrstu akta, brojčanu oznaku akta, oznaku institucije/institucija Europske unije koja je donijela akt, datum donošenja akta, u zagradi oznaku vrste i broja Službenog lista Europske unije u kojem je akt objavljen te datum objave.

Primjer: *»Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (preinačeno) (Tekst značajan za EGP)(SL L 335, 17. 12. 2009.)«*

»Uredba (EU) br. 1024/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2008/49/EZ (»Uredba IMI«) (Tekst značajan za EGP) (SL L 316, 14. 11. 2012.)«

IV. Kad se prijedlogom propisa preuzimaju odredbe ili osigurava provedba pravnih akata Europske unije koji su mijenjani, u zasebnom članku predmetnog prijedloga propisa potrebno je navesti naziv akta Europske unije na način da su njime obuhvaćeni i osnovni akt i svi kasniji akti kojima je on izmijenjen ili dopunjen, a čiji se sadržaj preuzima prijedlogom propisa, odnosno čija se provedba osigurava prijedlogom propisa.

¹⁰¹Dostupno na: <https://www.sabor.hr/hr/europski-poslovi/usklađivanje-zakonodavstva>

Primjer: »Ovim zakonom (pravilnikom, uredbom, odlukom ili drugim podzakonskim propisom) u hrvatsko zakonodavstvo preuzimaju se sljedeći akti Europske unije:

1. Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (preinačeno) (Tekst značajan za EGP)(SL L 335, 17.12.2009.), kako je posljednji put izmijenjena Direktivom 2014/51/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o izmjeni direktiva 2003/71/EZ i 2009/138/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 1094/2010 i (EU) br. 1095/2010 u pogledu ovlasti Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje) i Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (SL L 153, 22. 5. 2014.)«

Iznimno, ako kasniji akti Europske unije, kojima se mijenja ili dopunjuje osnovni akt, osim tih izmjena i dopuna sadrže i odredbe koje se ne odnose na osnovni akt, a prijedlogom propisa preuzima se i taj normativni sadržaj ili se osigurava njegova provedba, u zasebnom članku predmetnog prijedloga propisa može se pojedinačno navesti naziv osnovnog akta Europske unije te svakog kasnijeg akta kojim se osnovni akt mijenja ili dopunjuje, a čiji se sadržaj preuzima prijedlogom propisa, odnosno čija se provedba osigurava prijedlogom propisa.

Primjer: »Ovim zakonom (pravilnikom, uredbom, odlukom ili drugim podzakonskim propisom) u hrvatsko zakonodavstvo preuzimaju se sljedeći akti Europske unije:

1. Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (preinačeno) (Tekst značajan za EGP)(SL L 335, 17. 12. 2009.),

2. Direktiva 2011/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 98/78/EZ, 2002/87/EZ, 2006/48/EZ i 2009/138/EZ u odnosu na dodatni nadzor financijskih subjekata u financijskom konglomeratu (Tekst značajan za EGP) (SL L 326, 8. 12. 2011.),

3. Direktiva 2014/51/EU Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 2003/71/EZ i 2009/138/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009, (EU) br. 1094/2010 i (EU) br. 1095/2010 u pogledu ovlasti Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje) i Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (SL L 153, 22. 5. 2014.)«

V. Osim u slučaju iz točke I. ovih uputa, u prijedlogu propisa ne upućuje se na direktive Europske unije. Direktive Europske unije nisu izravno primjenjive u državama članicama, nego se preuzimaju u pravne sustave država članica kroz nacionalne propise te se stoga u prijedlogu propisa, umjesto na direktivu Europske unije, upućuje na odgovarajući hrvatski propis kojim je ona preuzeta.

Iznimno, moguće je upućivanje na direktive Europske unije ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- rok za notifikaciju direktive na koju se upućuje još nije protekao,
- direktiva ili pojedina odredba direktive na koju se upućuje još nije preuzeta u zakonodavstvo Republike Hrvatske i
- direktiva ili pojedina odredba direktive na koju se upućuje neće biti preuzeta u zakonodavstvo Republike Hrvatske prije predviđenog stupanja na snagu prijedloga propisa.

Upravo na tom tragu, usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s direktivama Europske unije u području zaštite na radu i Uputa za navođenje naziva pravnih akata Europske unije u prijedlogu propisa (koje su kao Prilog III, sastavni dio Odluke o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije, za potrebe ove publikacije analiziran je i prikazan dio usklađenosti pravnih propisa (Zakona o zaštiti na radu i podzakonskih akata donesenih na temelju Zakona o zaštiti na radu) koja prikazuje stanje usklađenosti na dan 31. 12. 2021. godine, kao što je prikazano u nastavku:

U skladu sa čl. 2. Zakona o zaštiti na radu u pravni poredak Republike Hrvatske prenose se sljedeće direktive Europske unije:

- Direktiva Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu (SL L 183, od 29. 6. 1989.).
- Direktiva Vijeća 91/383/EEZ od 25. lipnja 1991. o dopunama mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu radnika u radnom odnosu na određeno vrijeme i privremenom radnom odnosu (SL L 206, od 29. 7. 1991.).
- Direktiva Vijeća 92/57/EEZ od 24. lipnja 1992. o primjeni minimalnih sigurnosnih i zdravstvenih zahtjeva na privremenim ili pokretnim gradilištima (osma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ); (SL L 245, 26. 8. 1992.).
- Direktiva Vijeća 92/85/EEZ od 19. listopada 1992. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje (deseta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ); (SL L 348, od 28. 11. 1992.).
- Direktiva Vijeća 94/33/EZ od 29. lipnja 1994. o zaštiti mladih ljudi na radu (SL L 216, od 20. 8. 1994.).
- Direktiva 2007/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2007. kojom se mijenja Direktiva Vijeća 89/391/EEZ, njezine pojedinačne direktive i direktive Vijeća 83/477/EEZ, 91/383/EEZ, 92/29/EEZ i 94/33/EZ u odnosu na pojednostavljenje i racionalizaciju izvješća o praktičnoj provedbi (SL L 165, od 27. 6. 2007.).
- Direktivom Vijeća **2003/86/EZ** od 22. rujna 2003. godine o pravu na spajanje obitelji (SL L 251, 3. 10. 2003.).
- Direktivom Vijeća **2003/109/EZ** od 25. studenoga 2003. godine o statusu državljanina trećih država koji imaju stalni boravak (SL L 16, 23. 1. 2004.),
- Direktivom Vijeća **2004/114/EZ** od 13. prosinca 2004. godine o uvjetima prihvata državljanina trećih država u svrhu studiranja, razmjene učenika, neplaćene izobrazbe ili dobrovoljnog rada (SL L 375, 23. 12. 2004.),
- Direktivom Vijeća **2004/81/EZ** od 29. travnja 2004. godine o odobrenju boravka državljanima trećih zemalja koji su žrtve trgovine ljudima ili im je pružena pomoć da ilegalno imigriraju, a surađuju s nadležnim tijelima (SL L 261, 6. 8. 2004.),
- Direktivom Vijeća **2005/71/EZ** od 12. listopada 2005. godine o posebnom postupku za ulazak državljanina trećih zemalja u svrhu znanstvenoga istraživanja; (SL L 289, 3. 11. 2005.),
- Rezolucijom Vijeća od 4. prosinca 1997. godine o mjerama koje se trebaju prihvatiti kako bi se suzbili brakovi iz računa (SL L 382, 16. 12. 1997.),
- Direktivom **2011/51/EZ** od 11. svibnja 2011. godine kojom se dopunjuje Direktiva 2003/109/EZ i proširuje primjena i na korisnike međunarodne zaštite (SL L 132, 19. 5. 2011.),
- Direktivom **2011/98/EU** od 13. prosinca 2011. Europskog parlamenta i Vijeća o jedinstvenom postupku obrade zahtjeva za izdavanje jedinstvene dozvole za boravak i rad državljanima trećih zemalja na državnom području države članice i o zajedničkom skupu prava za radnike iz trećih zemalja koji zakonito borave u državi članici (SL L 343, 23. 12. 2011.),
- Direktiva **2014/36/EU** Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o uvjetima za ulazak i boravak državljanina trećih zemalja u svrhu zapošljavanja u statusu sezonskih radnika (SL L 94, 28. 3. 2014.),
- Direktiva **2014/66/EU** Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uvje-

Važno je napomenuti kako je Vlada Republike u čl. 2. stavak 2. preuzela obvezu podnošenja Europskoj komisiji jedinstvenog izvješća o provedbi Direktive 89/391/EEZ i pojedinačnih direktiva u sadržaju i rokovima propisanih Direktivom 2007/30/EZ.

Uskladeni podzakonski akti doneseni na temelju Zakona o zaštiti na radu:

1. Pravilnik o statusu i radu državljanina trećih zemalja u Republici Hrvatskoj

Ovaj Pravilnik sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

tima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u okviru premještaja unutar društva (SL L 157, 27. 5. 2014.).

2. Pravilnik o pokretnoj tlačnoj opremi

Ovim Pravilnikom preuzima se **Direktiva 2010/35/EZ** Europskoga parlamenta i Vijeća od 16. lipnja 2010. o pokretnoj tlačnoj opremi i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 76/767/EEZ, 84/525/EEZ, 84/526/EEZ, 84/527/EEZ i 1999/36/EZ (SL L 165, 30. 6. 2010.).

3. Pravilnik o poslovima na kojima se ne smije zaposliti maloljetnik

Ovim Pravilnikom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi se **Direktiva Vijeća 94/33/EZ** od 22. lipnja 1994. o zaštiti mladih ljudi na radu (SL L 216, 20. 8. 1994.), koja je posljednji put izmijenjena Direktivom Europskog parlamenta i Vijeća 2014/27/EU od 26. veljače 2014. o izmjeni direktiva Vijeća 92/58/EEZ, 92/85/EEZ, 94/33/EZ, 98/24/EZ i Direktive 2004/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća kako bi se uskladile s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 o razvrstavanju, označavanju i pakiranju tvari i smjesa (SL L 65, 5. 3. 2014.).

4. Pravilnik o sigurnosnim znakovima

Ovim Pravilnikom u pravni poredak Republike Hrvatske prenose se sljedeće direktive Europske unije:

- **Direktiva Vijeća 92/58/EEZ** od 24. lipnja 1992. o minimalnim zahtjevima za postavljanje sigurnosnih znakova i/ili znakova za zaštitu zdravlja na radu (deveta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ); (SL L 245, 26. 8. 1992., p. 23), koja je posljednji put izmijenjena Direktivom Europskog parlamenta i Vijeća 2014/27/EU od 26. veljače 2014. o izmjeni direktiva Vijeća 92/58/EEZ, 92/85/EEZ, 94/33/EZ, 98/24/EZ i Direktive 2004/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća kako bi se uskladile s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 o razvrstavanju, označavanju i pakiranju tvari i smjesa (SL L 65, 5. 3. 2014.); CELEX br. 31992L0058.

5. Pravilnik o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme

Ovim Pravilnikom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi se **Direktiva 2009/104/EZ** Eu-

ropskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za sigurnost i zdravlje radnika pri uporabi radne opreme na radu (druga pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ); (SL L 260, 3. 10. 2009.).

6. Pravilnik o pregledima i ispitivanju opreme pod tlakom

Ovaj Pravilnik notificiran je u skladu s **Direktivom (EU) 2015/1535** Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva.

7. Pravilnik o obliku i sadržaju izjave o upućivanju radnika

Ovim Pravilnikom u pravni poredak Republike Hrvatske preuzima se **Direktiva 2014/67/EU** Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o provedbi Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga i izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta (»Uredba IMI«); (SL L 159, 28. 5. 2014.).

8. Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim gradilištima

Ovim Pravilnikom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se **Direktiva Vijeća 92/57/EEZ** od 24. lipnja 1992. o primjeni minimalnih sigurnosnih i zdravstvenih uvjeta na privremenim ili pokretnim gradilištima (osma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ); (SL L 245, 26. 8. 1992.), koja je izmijenjena Direktivom 2007/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2007. o izmjeni Direktive Vijeća 89/391/EEZ, njezinih pojedinačnih direktiva i direktiva Vijeća 83/477/EEZ, 91/383/EEZ, 92/29/EEZ i 94/33/EZ zbog pojednostavljanja i racionalizacije izvješća o praktičnoj provedbi (Tekst značajan za EGP); (SL L 165, 27. 6. 2007.).

9. Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti opasnim kemikalijama na radu, graničnim vrijednostima izloženosti i biološkim graničnim vrijednostima

Ovim Pravilnikom u hrvatsko zakonodavstvo preuzimaju se sljedeće direktive Europske unije:

- **Direktiva Vijeća 98/24/EZ** od 7. travnja 1998. o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika

na radu od rizika povezanih s kemijskim sredstvima (četnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ); (SL L 131, 5. 5. 1998.)

- **Direktiva 2004/37/EZ** Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu (šesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ); (SL L 158, 30. 4. 2004.)
- **Direktiva (EU) 2017/2398** Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Direktive 2004/37/EZ o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu (SL L 345, 27. 12. 2017.)
- **Direktiva 2007/30/EZ** Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2007. o izmjeni Direktive Vijeća 89/391/EEZ, njezinih pojedinačnih direktiva i direktiva Vijeća 83/477/EEZ, 91/383/EEZ, 92/29/EEZ i 94/33/EZ zbog pojednostavljivanja i racionalizacije izvješća o praktičnoj provedbi (SL L 165, 27. 6. 2007.)
- **Direktiva 2014/27/EU** od 26. veljače 2014. o izmjeni direktiva Vijeća 92/58/EEZ, 92/85/EEZ, 94/33/EZ, 98/24/EZ i Direktive 2004/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća kako bi se uskladile s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 o razvrstavanju, označavanju i pakiranju tvari i smjesa (SL L 65, 5. 3. 2014.)
- **Direktiva Komisije 91/322/EEZ** od 29. svibnja 1991. o utvrđivanju indikativnih graničnih vrijednosti primjenom Direktive Vijeća 80/1107/EEZ o zaštiti radnika od rizika povezanih s izlaganjem kemijskim, fizikalnim i biološkim sredstvima na radu (SL L 177, 5. 7. 1991.)
- **Direktiva Komisije 2000/39/EZ** od 8. lipnja 2000. o utvrđivanju prvog popisa indikativnih graničnih vrijednosti profesionalne izloženosti u provedbi Direktive Vijeća 98/24/EZ o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika na radu od rizika povezanih s kemijskim sredstvima (SL L 142, 16. 6. 2000.)
- **Direktiva Komisije 2006/15/EZ** od 7. veljače 2006. o utvrđivanju drugog popisa indi-

kativnih graničnih vrijednosti profesionalne izloženosti u provedbi Direktive Vijeća 98/24/EZ i o izmjeni Direktive 91/322/EEZ i 2000/39/EZ (SL L 38, 9. 2. 2006.)

- **Direktiva Komisije 2009/161/EU** od 17. prosinca 2009. o utvrđivanju trećeg popisa indikativnih graničnih vrijednosti profesionalne izloženosti u provedbi Direktive Vijeća 98/24/EZ i izmjeni Direktive Komisije 2000/39/EZ (SL L 338, 19. 12. 2009.)
- **Direktiva Komisije (EU) 2017/164** od 31. siječnja 2017. o utvrđivanju četvrtog popisa indikativnih graničnih vrijednosti profesionalne izloženosti na temelju Direktive Vijeća 98/24/EZ i o izmjeni direktiva 91/322/EEZ, 2000/39/EZ i 2009/161/EU (SL L 27, 1. 2. 2017.).

10. Pravilnik o zaštiti na radu za mjesta rada

Ovim Pravilnikom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se **Direktiva Vijeća 89/654/EEZ** od 30. studenoga 1989. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za mjesto rada (prva pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ); (SL L 393, 30. 12. 1989.).

11. Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti biološkim štetnostima na radu

Ovim Pravilnikom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se **Direktiva 2000/54/EZ** Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. o zaštiti radnika od rizika povezanih s izlaganjem biološkim agensima na radu (sedma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL L 262, 17. 10. 2000.), koja je posljednji put izmijenjena Direktivom Komisije (EU) 2020/739 od 3. lipnja 2020. o izmjeni Priloga III. Direktivi 2000/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu uvrštenja virusa SARS-CoV-2 na popis bioloških agensa za koje se zna da uzrokuju zarazu kod ljudi i o izmjeni Direktive Komisije (EU) 2019/1833 (SL L 175, 4. 6. 2020.).

12. Pravilnik o uporabi osobne zaštitne opreme

Ovim Pravilnikom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se **Direktiva Vijeća 89/656/EEZ** od 30. studenoga 1989. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za uporabu osobne zaštitne opreme na radnom mjestu (treća pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1.

Direktive 89/391/EEZ); (SL L 393, 30. 12. 1989.), koja je posljednji put izmijenjena Direktivom Komisije (EU) 2019/1832 od 24. listopada 2019. o izmjeni priloga I., II. i III. Direktivi Vijeća 89/656/EEZ zbog strogo tehničkih prilagodbi (SL L 279, 31. 10. 2019.).

13. Pravilnik o zaštiti na radu radnika izloženih statodinamičkim, psihofiziološkim i drugim naporima na radu

Ovim Pravilnikom u hrvatsko zakonodavstvo preuzimaju se sljedeće direktive:

- **Direktiva Vijeća 1990/269/EEZ** od 29. svibnja 1990. o minimumu zdravstvenih i sigurnosnih uvjeta pri ručnom prenošenju tereta u slučajevima kad postoji opasnost osobito od ozljeda leđa radnika (četvrta pojedinačna Direktiva u smislu članka 16. stavak 1. Direktive 89/391/EEZ); (SL L 156, 21. 6. 1990.)
- **Direktiva Vijeća 1990/270/EEZ** od 29. svibnja 1990. o minimalnim zahtjevima u pogledu sigurnosti i zaštite zdravlja pri radu sa zaslونima (peta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktiva 89/391/EEZ); (SL L 156, 21. 6. 1990.)

ZAKLJUČAK

Snagom političkog, ekonomskog, kulturnog, socijalnog, pravnog i drugog uređenja „utemeljenog na primarnim vrelima prava“, EU je stvorila pravni kodeks prava sigurnosti i zaštite zdravlja radnika, stalno ga dograđujući; ili novim ili izmijenjenim pravnim normama, prvenstveno u sekundarnim vrelima prava, koji čine dio pravne stečevine EU-a.

Utvrđeni minimalni radni standardi odgovaraju onima koji su uređeni univerzalnim vrelima prava u tom području. Oni nisu u koliziji jer im je temelj i okvir u općim načelima suvremenog demokratskog zakonodavstva o slobodi rada, pravu na rad, zaštiti osobe na radu, jednakosti i ravnopravnosti, pravu na informiranost, sudjelovanje u odlučivanju, zaštiti prava i dostojanstvenom radu.

Ta osobna prava dio su prirodnih prava i sloboda (ljudskih prava, prava čovjeka). Načela EU-a o zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu, osnova su i okvir svih propisa u tim odnosima.

Hijerarhiju (rang) direktiva i drugih propisa EU-a odredili su Ugovor o EU i druga primarna vrela prava EU-a. U njihovim pravnim normama (odredbama) upisana su (uređena, propisana) prava, obveze i odgovornosti subjekata u odnosima zaštite zdravlja i sigurnosti na radu radnika.

Taj sustav precizan je na određenim prostorima i vremenskim važenjem na području svih država članica EU-a, što vrijedi i za Republiku Hrvatsku, koja je svoje zakonodavstvo uskladila s okvirnim i pojedinačnim direktivama EU-a, uz zahtjev da tome treba „podrediti“ ostvarivanje i zaštitu propisanog („pozitivna“ i dobra praksa).

LITERATURA

Coen, M.: *Članak 153 AEUV*, 11 ff. U: Lenz, C.-O. und Borchardt, K.-D. (Izd. 2013.): *EU-Verträge*. 6. izdanje, Köln, 2013.

Europska komisija, Preporuka Komisije (EU) 2017/761 od 26. travnja 2017. o Europskom stupu socijalnih prava. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:32017H0761>, pristupljeno 1. 3. 2022.

EU – Europska unija, Ugovor o funkcioniranju Europske unije. Lisabon 2007., Konsolidirana verzija od 30. ožujka 2010.

Odluka o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije, N.N., br. 93/11.

Odluka o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije, N.N., br. 44/2017.

Pravilnik o obliku i sadržaju izjave o upućivanju radnika, N.N., br. 105/17.

Pravilnik o pokretnoj tlačnoj opremi, N.N., br. 91/13.

Pravilnik o poslovima na kojima se ne smije zaposliti maloljetnik, N.N., br. 89/15., 94/16.

Pravilnik o pregledima i ispitivanju opreme pod tlakom, N.N., br. 27/17.

Pravilnik o sigurnosnim znakovima, N.N., br. 91/15., 61/16.

Pravilnik o statusu i radu državljana trećih zemalja u Republici Hrvatskoj, N.N., br. 52/12., 81/13., 38/15., 100/17.

Pravilnik o uporabi osobne zaštitne opreme, N.N., br. 5/21.

Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim gradilištima, N.N., br. 48/18.

Pravilnik o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme, N.N., br. 18/17.

Pravilnik o zaštiti na radu radnika izloženih statodinamičkim, psihofiziološkim i drugim naporima na radu, N.N., br. 73/21.

Pravilnik o zaštiti na radu za mjesta rada, N.N., br. 105/20.

Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti opasnim kemikalijama na radu, graničnim vrijednostima izloženosti i biološkim graničnim vrijednostima, N.N., br. 91/18., 1/21.

Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti biološkim štetnostima na radu, N.N., br. 129/20.

Vogel, L.: *Prevenција na radnom mjestu, početni pregled kako se provodi Okvirna direktiva unije iz 1989.*, 89 i dalje, 332 i dalje. Bruxelles, 1994.

Zakon o zaštiti na radu, N.N., br. 71/14., 118/14., 94/18., 96/18.

GENERAL GUIDING PRINCIPLES IN EU OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH LEGISLATION

SUMMARY: The guiding principles in labour law, including the laws on occupational safety, constitute the legal sources that govern all issues and relations concerning this field. In addition to the universally accepted legal norms, there are specific regulations embedded in the European labour law (primary and secondary in character) as part of the EU legal legacy (acquis communautaire). The EU law makers are the European Parliament and the Council of Europe, with the right of legal initiative belonging to the European Commission, which is especially emphasized in the secondary legal sources (directives, decrees, decisions and agreements). It is the obligation of the EU member states to incorporate certain directives in their legal systems and to "realize the goals indicated in the directives." In this, the guiding principles precede the legal norms, both in the implementation and in the protection of the legal norms. It is the principle that governs the formulation and the protection of the legal norms (in hypothesis, disposition and sanction). This applies in all matters to both the EU and the national occupational safety legislations. The key guiding principles are stated in the 1989/391/EEC Directive which was then implemented in numerous individual directives governing occupational safety (specific measures, means, activities, etc.). A special section in the paper is devoted to the harmonization of Croatian legislation with the EU directives, regarding occupational safety..

Key words: legislation, EU, occupational safety, health, directives, harmonization, Croatian legislation

Subject review
Received: 2022-03-14
Accepted: 2022-08-24